Tizennyolczadik évfolyam. 284. szám. Kolozsvárt, kedd, december 14. 1897.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A nemzetiségek és obstructió.

I.

Hozzá szokhattunk már ahoz a kormány részéről, hogy valahányszor egy nagyobb mulasztásra kell mentséget keresni, avagy a hatalmi önkény valamelyik brutalitását indokolni: a nemzetiségek mindjárt feltünnek a láthatáron s a reájuk való hivatkozás mentségül és indokul egyaránt szolgál.

Ha egy külföldi hallaná a nemzetiségekre való megszünés nélküli hivatkozások e bő sorozatát, feltétlenül arra a hiedelemre jönne rá, hogy azok a nemzetiségek bizonyára egy az állam létalapjai ellen intézett conspirátiónak a részesei, a kikkel szemben a statárium kihirdetése talán csak különös tekintetből marad el, de a kikkel szemben a vádlottak padjára való mulasztás legsulyosabb esete forog fenn, ha a kivételes intézkedések foganatositásánál a közkormányzat nem gondoskodik.

Hát bizony ellenzéki szempontból ez a következtetés sem volna viszszautasitandó, de én azért mégis csak azt a nézetet merem táplálni, hogy ennek a következtetésnek nincs jogosultsága, mert hiányzik arra a kiindulási pontul vett alap, hiányzik a nemzetiségek egész tömegének az a magatartása, mely a mumusként való odaállitásuknak ezt az unos-untig üzött játékát igazolttá tenné.

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a nemzetiségek egészben és feltétlenül megbizható fiai ennek a hazának. Magam is tudom, hogy részint létjogos exaltatio, részint a kenyérkereset tekintetei inpulsust adnak annak a törekvésnek, mely a nemzetiségek közhangulatát irányunkban ellenségessé tenni igyekszik. Azt is tudom, hogy a közigazgatási párttossága, a közgazdasági viszonyok egyenlőtlenségei és életünk más, nemcsak őket, de másokat is ép oly érzékenyen sujtó visszásságai helyen-helyen nagy területeket hóditottak meg a törekvésnek a nép érzületében is. De ha nem akarom a magyar faj 1000 éves állami létének eredményeit egyszerüen megtagagni s az ujkori alkotmányosság 30 éves időtartamának egymást felváltó kotmányai ellen nem akarom a hazaárulással határos bünös mulasztás vádját emelni: azt kel mondanom, hogy nem olyan fekete az ördög, mint a minőnek festik, hogy még érzületben sem sikerült ugyan még egybeforrasztani nemzetiségeinket magunkkal, de azért távolról sincs indokolva a kormánypárti publicisták ez a lelkiismeretlenül vakmerő játéka, mely a jogállam követelményeinek kielégitését, a szabadság intézményeinek létesitését mindig és állandóan a nemzetiségekre való hivatkozással utasitja el és mely az önkénynek és absolutizmusnak minden merényletét, minden terjeszkedési törekvését a nemzetiségekkel igazolja.

A nemzetiségi kérdés elmérgesitésének azonban ennél a publicistikai gyakorlatnál jelentékenyebb tényezője alig van. Ez kelti fel a magyarságban a bizalmatlanságnak azt az érzetét mely a társadalmi egybeforradásnak leghatalmasabb akadálya és ez ad fegyvert a nemzetiségi agitátió kezébe, midőn a nemzetiségek előtt valószinűvé teszi azt az agitátorok által e szerint nem minden alap nélkül hirdetett állitást, hogy a magyarság az ő chauvinismusának szenvedélyében és gyülöletében kész lemondani magára nézve is a szabadság garantiájáról, kész feivenni az abszolitizmus bilinceseit, kész eltürni közélete visszaságait, csak hogy elnyomhassa, zaklathassa, boszanthassa a nemzetiségeket,

Ime ide vezet az egyenes logika ductusán a nemzetiségekre való hivatkozásnak ez a sürü ismételgetése, a melylyel a kormánypárti lapok részéről minduntalan találkozunk.

Ám azért az ugy nevezett önálló rendelkezésről szóló törvényjavaslat tárgyalásának rendén ismét találkozunk a nemzetiségi mumussal. Ismét előránczigáltatik hajánál fogva a reájnk való hivatkozás elkoptatott fogása. Ismét feihangzik e vád, hogy a függetlenségi párt aktiója a nemzetiségi agitátiót élesztgeti.

Nézzünk hát szembe ezzel a szemérmetlen gyanusitással ezuttal is.

V. A.

Politikai hir.

Bánffy őszintesége. Még mielőtt Bánffy Dezső beterjesztette ismeretes javaslatát az önálló intézkedések ügyében a kormánypárti sajtó azzal hitegette eddig a közvéleményt, hogy a kormány javaslata ugyis az önálló vámterületet czélozza, és csak a szélsőbal rontja a dolgot esztelen obstrukciójával.

Mily hálás tárgy a nemzet higgadt elemeit a függetlenségi párt ellen zuditani! De a pénzügyminiszter ugy találta, hogy hazudni nem illik még abban a formában sem, hogy az ember hallgat. Kijelentette egész nyiltan, hogy a kormánynak eszeágában sincs az önálló vámterületet felállitani. Az ellen a kormány egész erejével küzdeni fog, mert az nagy veszedelmet hozna az országra. A bankkal sincs semmi okunk szakitani, sőt a valutrendezés egyenesen tiltja a szakitást.

A gyulai választás
és a kolozsvári függetlenségi párt.

A kolozsvári függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága deczember hó 4-én rendes havi ülést tartván, Szabó Samu tanár adhoc korelnök inditványára elhatározta, hogy Bartha Miklóshoz gyulai győzelme alkalmából üdvözlő iratot intéz. Ezenkivül Váradi Aurél dr. azt inditványozta, hogy üdvözölje a párt a derék gyulai elvtársakat is és e mellett köszönje meg a Kossuth Ferencz vezetése alatt álló pártárnyalat emissariusának, Barabás Bélának Bartha győzelme érdekében kifejtett buzgólkodását.

Az intéző bizottság, melynek ülésén 40-en vettek részt, határozattá emelte az összes inditványokat s azokhoz képest az elnökség expediálta a következő üdvözlő és köszönő leveleket:

I.

Nagyságos
Bartha Miklós orsz. képviselő urnak
Budapesten
(József-körut)

Mélyen Tisztelt Képviselő Ur!

A kolozsvári függetlenségi es 48-as párt, mely ujjászervezőjét és vezérét tiszteli a Képviselő Urban, a mily őszinte sajnálattal fogadta volt a millenáris év dicsőségét meggyalázó mult évi általános képviselő, választásoknak azt a szomoru eredményét, hogy több kiváló hazafival együtt t. Képviselő Ur is kimaradt volt a parlamentből, ép annyira lelkes örömmel vett tudomást Békés-Gyula derék polgárainak arról az elhatározásáról, hogy Önt képviselőjükké választják.

Aggodalom és reménykedés váltakoztak kebelünkben a december hó 2-án lefolyt nagy küzdelem tartama alatt, de a végén egész valónkat áthatotta a szép győzelem felett érzett öröm, mely oly sok felől hangzott fel ez alkalomból a hazában, de sehol sem volt melegebb, őszintébb, lelkesebb, mint nálunk.

Fogadja t. Képviselő Ur szivesen tőlünk ez öröm nyilvánitását s engedje meg ama óhajunk kifejezését: vajha alkalom nyilnék arra, hogy ezt az erejében nem lankadó érzületet a közvetlen érintkezés utján szemtől-szemben nyilvánithassuk.

Végül engedje t. Képviselő Ur reménylenünk, hogy a függetlenségi eszme hiveire váró nagy küzdelem harczosai között az Ön nagyrabecsült személyét nem lankadó tetterővel küzdve, de az idők folyásán szerzett tapasztalatok által fokozódott harczképesség hatalmával felfegyverezve, a harczsor élén találjuk.

A kolozsvári függetlenségi és 48-as párt intéző bizottságának

1897 évi deczember 4-én tartott üléséből.

Szabó Samu, ülést vezető elnök. **Dr. Váradi Aurél,** jegyző.

II.

Tekintetes
Kovács Lajos ügyvéd urnak,
mint a békés-gyulai függ. és 48-as párt elnökének
Békés Gyulán

Igen Tisztelt Elnök Ur!

Nincs az országban helység, melyben az Ön derék vezetése mellett, ez év deczember hó 2-án megkezdődött választási harcz eseményeit nagyobb érdeklődés kisérte, dicső eredményét őszintébb öröm fogadta volna, mint az erdélyi részek vezérvárosában.

Hisz abban a férfiuban, a kinek nevével Békés-Gyula hazafias polgárai diadalra v tték a függetlenségi lobogót, mi nemcsak a kiváló irót és jeles politikust tiszteljük, de tiszteljük azt az elvhü pártembert és bátor harczost is, a kinek elvhü kitartása egyik elsőrendü tényezője volt az annyi felől megtámadott erdélyi függetlenségi tábor máig való fennmaradásának és a kinek ez irányban kifejtett bátor küzdelme — bár neki üldöztetést, sőt vértanuságot szerzett, de nemes példája közvetlen hatásával az eszmények kultuszára, jó ideig, ugy szólva naponként buzditott bennünket.

Hogyne töltött volna hát el örömmel a hir, mely Bartha Miklós gyulai győzelmét tudatta velünk!

Ám ezt az örömet a békés-gyulai elvtársak küzdelmének nemes, az önzetlen hazaszeretet tiszta fényében ragyogó példája tette teljessé.

Jól esett hallanunk, hogy a cleprovatio harmincz esztendős politikája még nem törte meg annyira a magyar nép ellenállási erejét, még nem homályositotta el annyira a polgári önérzet lelkében égő tiszta fényét, hogy ne tudjon felülemelkedni az önző magán és helyi érdekek sivár eszmekörén s ne tekintse a hazafias érzülete első rendü parancsának az elvekhez való hü ragaszkodást.

Kötelességünknek ismerjük köszönetet mondani Békés Gyula függetlenségi érzelmü polgárainak a derék magatartásért és kérjük igen t. Elnök urat; kegyeskedjék tolmácsolni e köszönetet ottani elvtársainknak, a kiknek magatartása a további küzdelemben például szolgálhat minden függetlenségi hazafi előtt s a nagy eszme kivivandó győzelme ünnepén a hálás megemlékezésre első helyen támaszthat igényt.

Adjon az Ég a békés-gyulaihoz hasonló polgárságot egész Magyarországnak, mert ezzel a szebb, dicsőbb jövendő legszilárdabb alapjait rakja le!

Éljenek Békés-Gyula derék polgárai! Éljen a független Magyarország!!!

A kolozsvári függ. és 48-as párt intéző bizottságának

1897. évi Deczember 4-iki üléséből.

Szabó Samu, ülést vezető elnök. **Dr. Váradi Aurél,** jegyző.

III.

Nagyságos
Barabás Béla dr. orsz. Képviselő urnak,
Aradon.

Mélyen tisztelt képviselő Ur!

A kolozsvári függetlenségi pártot egy hosszabb idő óta tartó összeköttetés kötelékei füzik Bartha Miklóshoz.

Mi sem természetesebb tehát annál, hogy pártunk a Bartha Miklós nevével Békés-Gyulán győzelmesen megvivott választási harcz eseményeit eleitől kezdve nagy érdeklődéssel kisérte.

E harcz sok tanuságos és lélek-emelő mozzanata közt is kiváló helyet foglalt el az igen tisztelt képviselő ur magatartása, melylyel tultéve magát apró, és alapjukra nézve még elenyészetteknek tekinthető differentiák ma már teljesen indokolatlan választó-vonalán, hazafiui lelkesedése teljes lánghevével áldozott a közös lobogó győzelmének.

Elismeréssel, köszönettel és hálával kell feljegyeznünk e magatartást, melynek jelentőségét nem csak az igen jelentékeny részében bizonnyára annak tulajdonitható eredményben látjuk, honnan főleg abba a határba helyezzük, melyet az a függetlenségi eszme ma még — sajnos — két külön táborban küzdő hivei annyira kivánatos s részünkről törekvésünkül vallott egyesitésének sikerére gyakorolni fog.

A kolozsvári függ. és 48-as párt intéző bizottsága

1897. évi Decz. 4-én tartott üléséből.

Szabó Samu, ülést vezető elnök. **Dr. Váradi Aurél,** jegyző.

Hivatali hatalommal való visszaélés.

Ha hazánkban a bünügyi statistikai adatokat tanulmányozzuk, meglep az adatok nagy száma, mely szomoru tanusága annak, hogy ugy az igazságszolgáltatás, miként a közigazgatás terén, sok reformra és alapos ujitásokra van szükségünk. Ezt tudják tapasztalat utján a jogászok, érzi az igazát kereső állampolgár, de az államnak tactusra és felsőbb parancsra hallgató szekere döczög, nyikorog fülsértően és kátyuba is jut, fenn is akad, azért rendszeres, alapos alkotásokról szó sincs, mert a politikai viszonyok mikénti irányitása ural minden számot tevő elmet és ez irány háttérbe szorit minden más közszükséget kielégitő és óhajtva várt ujitást. „Még jönni fog, mert jönni kell egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán!“

Tehát várjuk be keresztényi békességes türéssel, mig az igazságszolgáltatás terén, nap-nap után ismétlődő miseriák is óhajtott orvoslást nyernek. Addig csak várjunk, hiszen majd ráérünk arra még!

A laikusok előtt merésznek látszó állitásainat, a közvetlen közelből vett szomoru példákkal akarom igazolni.

Alig telik el hét, hogy a kolozsvári kir. törvényszék nagy ülés termében, egy rendőrbiztos, avagy közrendőr ne ülne a vádlottak padján és pedig, mindannyian hivatali hatalommal való visszaélés büntette, vagy vétsége miatt.

Mi lehet oka ezen szomoru társadalmi jelenségnek.

Ennek okát beható és alapos tanulmány tárgyává téve, azt hiszem, hasznos szolgálatot teszek polgártársaimnak, ha az általam észlelt okokat felsorolom, ez majd eszmecserére ad alkalmat az intéző egyéneknél is, és ha belátják igazamat és jó szándékomat, talán igyekezni fognak a türhetetlen állapot orvosságát is kitalálni és ha talán egyesekre nézve keserü is lesz az orvosság alkalmazása, de lassan-lassan és idővel mégis észlelhető leend annak üdvös hatása.

Schiller Frigyes, Németország elsőrendü költője és társadalmi bölcselője, az „Alpesi vadász“ czimü gyönyörü költeményében, a zerge vadásztól azt kérdezteti a hegy örege (Bergesalter) által, „miután a gondviselés, mindenkinek kijelölte a helyét itt a földön, — miért üldözöd nyájamat!?

J. J. Rousseau a „Contract Social“ czimü remek művében azt vitatja, hogy az ős ember, mielőtt az állammal szerződésbe lépett volna, nem adhatta annak át feltétlenül minden veleszületett személyes jogait: p. o. szólás és gondolat szabadságot stb., hanem garantiákat kötött ki, azon alapelven— adok, hogy adj! teszek, hogy tégy! teszek, hogy adj! — Tehát kölcsönös egyezség alapján jött létre már kezdetben az állami élet; csak abban hibáztak, hogy azt emlékezetnek okáért, nem foglalták irásba és nem hitelesitették az arra hivatott káptalanok, conventele vagy épen a kir. közjegyzők által, akkor per uton is végra lehetett volna ezt hajtani, de az akkori embereknek szivök volt az ércztábla, mert ismerte a törvényt mindenki és gyakorolta is, biró és közigazgatási tisztviselő közbejövetele nélkül is. Ez a korszak volt Ovidiusként az aranyidő!

Már több alkalommal volt szerencsém a kebli kir. törv.szék, mint büntető biróságnál, rendőrbiztost, közrendőrt védeni, de a védelem eredményét megtartottam kabinet titoknak, nem akarván az elért eredménnyel kérkedni.

De a legközelebbi eset méltó arra, hogy a nagy közönség becses tudomására hozzam, hogy ezen utóbbi is elmélkedjék felette.

1896. év márcz. hó 2-án, Kolozsvárt, a Belközép-utczában, az itt szolgáló székely ifjak és leányok, tánczmulatságot rendeztek és azt szabályszerüen előre bejelentették a kebli rendőri hivatalnál. A rendőri hivatal a csend és rend fenntartása czéljából oda rendelte Szőke Salamon közrendőrt. Az ifjuság annak rendje és módja szerint mulatott; történt azonban, hogy ugy éjfél után 3 órakor, „egy polgár ember szinéből kikelve, rémülten beszaladt a tánczterembe és segitségért kiabált, mert az utczán — állitása szerint — „ölik a katonák a polgárokat!“

Erre a hirre Szőke Salamon, szolgálatban levő közrendőr, a tánczoló nép által nyomban követve, kivonul az utczára és pedig a tett helyére, s a mint a verekedőket a törvény nevében oszlásra szólitja, látja a félhomályban, hogy a régi posta épületből egy szuronyt szegző tizedes és egy fegyvertelen közhonvéd tart felé, ő azt hivén, hogy a tizede és katona társa rossz, ellenséges indulattal vonul neki és őt a szolgálat tevő közrendőrt meg szurni szándékszik, azért önvédelemből megragadja a támadó tizedes szuronyos fegyverét és igyekszik annak kezéből kicsavarni, a tizedes is tudván a szolgálati szabályzatot, fegyverét szilárdon tartotta, de a közrendőr sokkal fejlettebb, izmosabb testü lévén, végre sikerült a fegyvert kifacsarni a tizedes kezéből. A tizedes nem tudta a rendőrt félhomályban felismerni, annál is inkább, mivel a bámuló nagyközönség és az időközben odaérkezett rendőrség is megrohanta a tizedest, azt ütlegelte, a földön meghurczolta és ilyen tempóban vitték azt a város házához, a rendőri szobába. Felvilágositás képen megjegyzem azt, hogy a tizedes a régi posta épületben, a kapu között őrségi szolgálatot teljesitett és felsőbb parancs következében, főként pedig a szolgálati szabályzat azon rendelete értelmében ment ki az utczára, mivel a csoportosulás, dulakodás, verekedés, az őrhelyiségtől 30 lépésnél nem lévén távolabb, neki ezt feloszlatni és a honvéd bajtársak segitségére kellett mennie, ha csak engedetlenkedni és gyáván meghunyászkodni és a szabályrendelettel összeütközésbe jönni nem akart.

Ez az eset tényvázа, ehez nem szükséges commentár.

A kir. törvényszék a vádlottat — tekintettel az enyitő körülményekre, — egy havi börtönre itélte.

Mely helyes alapon indulva, hivatali hatalommal való visszaélésnek minősitette vádlottnak azon tényét, hogy az őrjárati szolgálatban lévő tizedesnek erőszakkal elvette szolgálati fegyverét és azt dulakodás közben kétszer mellbe is ütötte!

Én védenczem védelmére felhoztam mentségül azon fejetlen, ázsiai állapotot, mely köztudomásu szomoru valóság rendőrségünknél. Beigazoltam tapasztalat után, hogy rendőri hivatalunknál sem szentesitett törvény, sem ideiglenes szabályrendelet nincs, tehát sem a magasabb hivatalnokok, sem az alantas közegek nem ismerik, nem tudják jogaikat, kötelességeiket. A közrendőrök a nép olyan rétegéből származnak, melyek sem olvasni, sem irni nem tudnak, tehát miveletlen, tudatlan, durva tömeg, nyomorultul fizetve, még nyomorultabbul méltatva, szolgálnak napokig, hetekig, hónapokig, kivétel számba megy, ha vagy egy évekig oda ragad.

Nem tudják felfogni elhivatásuk magasztos voltán, nincs a ki nekik naponként, bizonyos órákban a rendőri hivatás fontos voltáról — miként a katonaságnál az altiszti iskolákban — oktatást adna, tehát nem ismerik sem jogaikat, sem kötelességeiket.

Eljárnak pedig tisztökben, vagy valamely felettes tisztviselő szóbeli parancsára, s ha ilyenkor összeütközésbe jönnek az adófizető polgárokkal, mert a tudatlan és iskolázatlan közrendőr tulment a határon és harmadik személynek jogkörét sértette, a sértett panaszt ezzel az eljáró rendőr ellen, az illetekes hatóságnál, ez utóbbi vagy egyszerüen eltagadja, hogy az utasitást ő adta volna ki, vagy arról védekezik, hogy a rendőr tul lépte parancsát, mindenkép bünbak marad, a tapasztalatlan rendőr, rögtön felfüggesztik, később a biróság fejére olvassa az 1878. évi V. t. cz. 473§-át és érdemeinek jelismeréséül ül a börtönben 1—6 hónapig, elitélték hivatalvesztésre, esheteőleg pénzbirságra, azután ott a börtön csendes magányában elmélkedhetik a mult dicsőségéről, a szép egyenruháról, mely őt más egyszerü halandótól oly előnyösen megkülönböztette és mehet vissza az eke szarvához, mint a hajdani Cincinatus, lehet ismét béres, kocsis stb.

Ráadásul pajtásai oly kedélyesen évelődnek vele, hogy a hatalom polczáról, hol uralkodott, eleven és holtak felett, milyen szépen rászolgált, — érdemjel és nyugdij helyett — a börtönre!

Ez a dolognak a komikus oldala, de ennek veszélyes és káros következményeit érezzük, tapasztaljuk, nap-nap után. Mert a vasut nem csak a müveltséget terjeszti, de seregestül szállitja egész öntudatlanul a csirkefogókat, kassza betörőket, tolvajokat stb.; — ha ezen fenyegető veszélyekkel szemben nincs szervezett rendőrségünk, akkor ki nyujt nekünk előzetes intézkedés által személy és vagyonbiztonságot?! Erre feleljenek az illetékes közegek!

Dr. Asztalos János
ügyvéd.

„Mártirok“ a szegedi államfogházban

— Négy oláh izgató egy rakáson. —

Szeged decz, 14.

Megint együtt van egy diszes „mártir“ társaság a szegedi államfogházban. Persze, hogy oláhok, akik izgatásból élősködnek, Lukáciu, a vezérlő Bimbasi és társainak szegedi közös mártirkodása óta ennyien nem szaporodtak fel egy csomóba ebből a hazaáruló-fajtából, mint ahányan most ujra egy födél alá kerültek az igazság vasas-szentpéter utczai házában, mely az ilyen lakók számára elég kenyelmesen van berendezve.

Jobbára Erdély szállitja a szegedi államfogház oláh-lakóit, akikből most különösen kedves mustra-példányok vannak együtt. Négyen vannak a jámborok, akik itt ott oly szelidek, még magyarul is beszélnek. Illárom erdélyi szállitmány és egy krassó-szörénymegyei: dászkálok és pópák, az utóbbiak közül egyik még csak theologus.

Persze, hogy a jeles társaság részére

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nem rendeztek be társalgási szalont, sőt amennyire lehet, el vannak egymástól különitve messzebb eső lakosztályokba és igy aligha jut alkalom a magyarok iránti szeretetőknek egymást közt való kifejezésére.

Az államfogház ezidőszerinti „mártir-társaságát“ itt mutatjuk be.

Krecsun János oláh tanitó. Csufut nevü erdélyi községet boldogitotta ez a his haragos ellensége a magyar államnak. Nyolcz hónapig lesz a szegedi államfogházban a magyar állam ellen való izgatásáért. Két hónapon már tul van.

Társa a falujából, Balázsfalva környékéről, Simiu János theologus, aki oly ifju és már is oly — nagy mártir. Ingyen eszi az állam kosztját, mivel szegény, mint a templom egere. Négy hónapra van itélve.

Fogarasán János dászkál a harmadik — Tür nevezetü községből, szintén Balázsfalva környékéről. Ez a mártir társaság doyenja. A vén izgató másfélévi államfogházat ül. Egy szót se tudott magyarul, mikor behozták. Ma már megy a magyar szó, mert az őrök mást nem értenek.

A negyedik: a legujabb jövevény, Robi novics György pópa, akit csak tegnap szállásoltak az államfogházba. Hat hónapocskát fog itt ülni a pópa izgatásért. Ő Krassó-Szörénymegyébe való.

Fz az oláh mártir-társaság.

De van az államfogháznak még másfajtáju „mártirja“ is, Grosmann Dávid ur, a magyar czuczilista-főnök urak egyike, aki mérges betüket vetett a czucilista-lapba, mert Dávid urnak igen érzékenyen a szivén fekszik — a magyar parasztmunkások sorsa. Ezért „szenved ő“ ingyen állami koszton egy hónapot.

Kivüle még két lakója van az államfogháznak: két párbajhős. Hiszen ők is „mártirok“. A társadalom mártirjai.

Mükedvelői előadás Tordán.

A jótékony női szivek pár héttel előbb mozgalmat inditottak a városi szegények segélyezése érdekében és a tegnap létre hoztak egy olyan érdekes mükedvelői előadást, milyenben rég ideje nem gyönyörködtünk. Damokos Antalné nőegyleti elnöknő a közérdek iránt már sokszor tanusitott lelkes áldozatkészségével ismételten bebizonyitotta, hogy a női szivek mily hatalmas tényezői a jótékonyságnak. — Alig tiz nappal előbb osztotta ki a szerepeket, Berczik Árpádnak — „Nézd meg az anyját“ — czimü vigjátékából, melynek minden egyes szerepét oly hivatott mükedvelők vállalták el, hogy a siker már előre biztositva volt és a várakozásnak alaposan megfeleltek: Nagy Baláz, mint Viski Albert, amugy is találó szerepében, ismételt jelét adta, hogy oszlopos tagja a mükedvelő társaságnak, Tutsek Ella k. a. Leontin szerepét oly helyes felfogással és annyira megkapó közvetlenséggel játszotta, hogy a közönség méltó elismeréssel tapsolt sikerült jelenéseinek.

Imecs Margit k. a., mint Homokiné. Székely Klára k. a., mint Viskiék leánya és Tarsoly Róza k. a., mint a Homokiné leánya, mindannyian tehetséges mükedvelők s kedves jelenségükkel elősegitették az előadás sikerét.

Elismeréssel adózunk Kocián Lajos ur (mint Téssi Tamás), Dózsa Ferencz ur (mint Szeredi Alfréd) és Gegesi Árpád urnak (mint Téssi Lajos), kik oly sikerrel alakitottak és annyi jártassággal találták belé magukat szerepeikbe, hogy mind végig jóizüen mulattatták a szép számu közönséget.

Nem volnánk igazságosak, ha Horváthi Zoltán urnak elfelednők megmondani, hogy ő elegáns inas volt.

Hogy az a szép számu közönség, mily arányu volt, arról tanuskodik a nőegylet pénztára, mely ezen előadásból 200 frton felül vett be.

Torda városának az a müvelt közönsége, mely ez alkalommal is oly szép jelét adta a müpártolásnak, megérdemelné, hogy a „Mükedvelők“ minél — gyakrabban szerezzenek ily élvezetes estéket — melyek által a szépet a hasznossal párositva, sok jó dolgot lehetne czéljához juttatni.

Végül a legméltóbb elismerést adjuk Damokos Antalné urnőnek, a ki páratlan szeretetreméltóságával és magas müveltségével minden irányban hatni és használni képes a közmüvelődés terén.

H . . . .th D . . . .s.

Érdekes tévedés,

a mi még sem volt tévedés.

Az Ellenzék decz. 9-iki számában egy „tévedés“ hir látott napivilágot, a mennyiben az mondatott ezen hirben, hogy Majláth Gusztáv erdélyi püspök a monostor utczában felállitott főző iskolát csak tévedésből s nem szándékosan látogatta meg, azon hitben lévén, hogy az a népkonyha, a hol a város szegényei részére főznek.

Ezen hir alaptalan voltát a legvilágosabban megczáfolják a püspök ő méltóságának szavai.

Elöször Isten áldását kérte a mindenhatótól ezen üdvösen működő iskolára s többek között ezeket mondotta: mert nem szükséges, hogy a nő sokat tudjon, csak jót tudjon, s az a nő a ki férjének a házát kellemessé tudja tenni, azt rendben tartja s neki jó ételeket tud főzni, áldás az ő családjára.

Többek között emlitést tett Gyarmatinak az Ellenzékben megjelent kedves, ügyes czikkéről, a mely ugyancsak ezen főző-iskoláról szól, s végül megemlitette, miszerint az ő édes anyja is egy kitünő jó gazdaasszony, a kinek a szeme mindenütt ott van, s éppen azért azt kivánja, hogy édes anyjának a szelleme uralkodjék ezen főzőiskolában.

Mindezekből világosan kitünik, hogy nagyon is jól tudta, hogy hol van, s milyen czélra adományozta a kérdéses hatvan forintokat.

De mégis jobban bizonyitja ezt azon körülmény, hogy a jelenlevő hölgyek közül egy, aki a népkonyha vezetésében is buzgó részt vesz, ugyancsak a főzőiskolában, a villás reggeli tartama alatt kérést intézett a Püspök ur ő méltóságához, miszerint innen, a hol mégis a jobblét uralkodik, fáradjon el a népkonyhába és tekintse meg ott a nyomort is.

A püspök ezt készséggel meg is igérte, — s a főzőiskolából távozva, pár percz mulva meg is jelent a népkonyhában.

Itt megtekintette a város ételre váró szegényeit, az élés kamrát, — a szegények föztjeit — s végül átadta Schweinitz grófnő kezeihez nemes szivü adományát.

Mindezeknek szemtanuja volt e sorok irója, s morális kötelességének tartja ezeket a főző iskola érdekében a nyilvánosság elé tárni.

Különben is meg magyarázhatatlan az az ellenszev, amit némelyek (nulla regula sine exceptione) ezen szegény főzőiskola iránt tanusitanak.

Kifogyhatatlan a rágalmakban, — az elégedetlenkedésben, — és a tulfeszitett követelésekben.

Megvárná azt, hogy ott a növendékek csupa csoda bogarakat süssenek, egyszerü étkek mellőzésével, — csupán finomnál finomabb pástétomokat, süteményeket és tortákot, sulczokot készitsenek.

Bocsánatot kérek, ha szerény nézetemnek itt kifejezést merek adni, s elitélem mind azokat, a kik egy üdvös, hézagot pótló intézményt, ilyen ferde felfogások mellett, már csirájában megölnek.

Hová fog jutni a középosztály, a melynek köréből a növendékek nagyobb része kerül, ha egy hivatalnok felesége, nem fog tudni egy egyszerü, de tápláló tányér levest, egy jó főzeléket, egy izletes sültet, egy magyaros turósgaluskát elkésziteni. De férjének s gyermekeinek csupán holmi nyakatekert elnevezésü leveseket, kocsonyákat, felfujtakat és tortákat fog föltálalni.

Először ezek csak nyalánkságok, de nem szükséges tényezői az ember egészségét előmozditó tápláléknak.

Másodszor olyan dolgok, a melyeket kedvelhet valaki, de ha kevés jövedelme, anyagi helyzete megbirja-e ezen költséges főzési módot.

Nézetem szerint az ilyen főző iskolának, éppen ugy, mint bármilyen más e hazában létező intézménynek, első és fő kötelessége — a magyaros főzési módot terjeszteni.

Kötelessége is a növendékeit nem az egyesek igényei, de a józan ész követelményei szerint olyként vezetni és tanitani, — hogy ők az élet bármily körülményei között is megállhassák a helyüket.

Nem csak a jómódban tudjanak nagyhangzásu nevekkel — tartár-mártással s isten tudja miféle czifraságokkal ellátott étkeket készitení, — de tudjanak egyszerübb viszonyok és körülmények között is izletes, egészséges jó ételeket főzni.

Tudni mindent jó, s törekvésünk minden esetre oda irányul, hogy ezeknek a magasabb igényeknek is megfelelhessünk, de végre is azt kivánni, hogy ott minden egyszerü ételt mellőzve, csupán ilyen, inyenczek számára való különlegességeket készitsenek — ez enyhén szólva — nem okos kivánság.

Miért van az, hogy régebbi időkben, minden házi asszony főbüszkeségének tekintette, ha egy darab maga dagasztotta, sütötte igazi jó izü kenyeret tehetett vendége, avagy férje elé az asztalra.

Mert, — kapunk mindenféle czifra elnevezésü ételeket, czifrábbnál czifrább tortákat, de vajmi ritkán igazi jó kenyeret.

Pedig hát, „minek a sok czifra torta, ha a kenyér lapos fajta!“

Pardon, ez már olyan régi ósdi közmondás, hogy ezt a mai ifjabb nemzettség alig ha ismeri.

Azért volna kötelessége a nagy közönségnek ugy anyagi, mint erkölcsi támogatásban részesiteni egy olyan intézményt, a mely hivatva van, ez helytelen társadalmi irányt jobb, helyesebb utra terelni.

Hogy más szavakkal éljek: a jövő nemzedék édes hangját vissza hóditani oda, a hova őt a Mindenható beláthatatlan bölcsessége teremtette és rendelte; a családi tüzhely körébe!

Pollák Lajosné.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 14.

— **Kossuth Ferencz Tordán.** Tordáról sürgönyzik nekünk, hogy Kossuth Ferencz az ottani függetlenségi párt tagjaihoz levelet intézett, mely szerint f. hó 19-ikén vasárnap mégis látogatást tesz Tordán. A párt örömmel fogadta Kossuth levelét és szivesen várt vendége érdekében mindent elkövet, hogy az a lehető legnagyobb vendégszeretet élvezze. Kossuth e látogatással tulajdonképen egy régi igéretet teljesit, melyet akkor tett a tordaiaknak, mikor azok marosvásárhelyi utja alkalmával olyan tüntető tömegben jelentek meg a székely fővárosban, hogy Kossuthot meghallgassák.

— **Végtisztesség.** Szász Ádámot Kolozsvár város nyugalmazott főpénztárnokát tegnap délután nagy részvét mellett temették el. Ebben a részvétben az a közbecsülés nyilatkozott meg, a mely a boldogultat életében környékezte, s a mely halála alkalmából is a végtisztességen oly imposans módon nyilvánult.

Szász Ádám megtestesült puritán, derék és kötelességét hiven teljesitő tisztviselő mintaképe volt, a ki Kolozsvár közvagyonát igazságosan és lelkiismeretesen kezelte s a kit ebben a tisztjében is mindig a közbizalom környékezett.

Szappan utczai lakásáról kisérték tegnap hült tetemeit a köztemetőbe, hogy egy hosszu és munkás élet után pihenjen csendesen. Temetésén Kolozsvár város hatóságának és képviseletének tagjain kivül a társadalom elökelő osztályából is igen sokan jelentek meg. Az unitárius egyháztanács tagjai vettek részt nagy számban s a gyászoló család soraiban kisérték a koporsót. A temetési szertartást Péterfi Dénes unitárius lelkész végezte, a ki a ravatalnál szép és megható beszédet tartott.

— **Kinek az engedelméből?** Kolozsvár városának a Szentpéteri templomon alól lévő s különösen a szamos folyó mentén fekvő utczák lakossága már régóta és méltán panaszkodik a miatt, hogy a Sigmond testvérek, külmagyarutczai szeszgyárából az összes malátalevet és egyéb piszkos gyárvizeket állandóan a szamosfolyóba eresztenek be napnap után, a minek az a következménye, hogy a szamosfolyó vize a szentpéteri templomon alól állandóan szennyezve van annyira, hogy még mosási czélokra sem igen használhatják, annál kevésbbé elégithetik ki azzal másnemü szükségleteiket. Magunk is meggyőződtünk arról, hogy a mit a lakók felpanaszoltak teljesen megfelel a valóságnak. A gyár piszkos vize és a maláta lé mondhatni egész napon át folytonosan ömlik a Szamosba és teszi annak vizét minden czélra használhatatlanná. Mi nem tudjuk, adott e valaki a Simond-czégnek engedelmet a piszkos vizeknek a Szamos folyóba való vezetésére, inkább hisszük, hogy ez nem történt meg. Bármint legyen, felkérjük a hatóságot, nézzesen azonnal utána a dolognak és e türhetetlen visszaélés megszüntetése iránt tegyen haladéktalanul intézkedést. Egész városrész vizszükségletéről van szó. Megérdemli ezt a kis utánjárást és a helyzeten való segély nyujtást.

— **A karácsonyi bázár** utolsó napján Joksman Ödön ur monologja nyitotta meg a hangversenyt. Tehetségét — mely nem ismeretlen a kolozsvári közönség előtt — ez alkalommal is teljesen érvényre juttatta. Benel Antal ur zongora játéka következett — ki népdalokat adott elő czigány zenekar kisérettel. Érzéssel párosult erővel játszott és a közönség többször megujrázta a mükedvelő müvész nótáit. A Turchányi Olga kisaszszony éneke valóságos forradalmat idézett elő a melyet még fokozott a Rózsahegyi vig monologja. A bazári hangversenyeken még nem fordult elő eset, hogy a programm valamelyik hosszu pontját még egyszer ismételtessék, mint azt tegnap a Rózsahegyi szavalatával történt. A kitünő müvész még egy monológot volt kénytelen előadni. A hangversenyt táncz követte, mely az éjféli órákig tartott.

— **Amerikai zsir Kolozsvárt.** A kolozsvári, főtéri és egyes utczákban levő hentes üzletek néhányában ámerikai zsirt árulnak. Ennek a disznózsirnak métermázsája 10—15 frttal olcsóbb, mint a mi zsirunk. Ehhez képest sokkal gyengébb minőségü is, mint a mi törökbuzán hizott sertéseink zsirja.

A gyengébb minőség főleg abban nyilvánul, hogy az amerikai zsirnak az ize nem oly kellemes, mint a helyi disznó zsir.

Ezenkivül 20—30 %-al szaporátlanabb, vagyis ennyi százalékkal több kell belőle, mint az itteni zsirból. E zsirban nagyon sok a vizrész, mely a mint olvadni kezd, elpárolog. Olvadás közben a zsirban levő viz erősen perczeg. Az amerikai zsirt meglehet ismerni arról is, hogy kékes fehér szinü, mig a helyi zsir sárgás fehér. Jó lesz a vásárlóskor ügyelni erre.

— **Zene a jégpályán.** A sétatéri jégpályán holnap déli 12—2 óráig katonazene játszik.

— **Esküvő.** Benczur Gyula nagy hirü festőművész kedves és nagy müveltségü leánya Elza, szombaton esküdött hüséget Ürmösy Jenő báréi birtokossal. Az ünnepélyen csak a két család közelebbi rokonai vettek részt. Az egyházi esketést Boros György theologiai tanár végezte. Az ifju pár a vőlegény birtokára utazott Baréba. (Kolozsmegye,)

— **A kolozsvári kereskedelmi** és iparkamara 1897. évi deczember hó 15-én (szerdán) d. u. 4 órakor közgyülést tart.

— **Tiz szobor ünnepe.** A helybeli állami felsőbb leányiskola ma délelőtt kegyeletes ünnepet ült, abból az alkalomból, hogy ő felsége legfelsőbb elhatározásával az ezeréves magyar állam története kiválóbb alakjainak a müvészet alkotásaival való megörökitését legkegyelmesebben elrendelni méltoztatott. Az intézet növendékei hazafiai dalokat énekeltek; Verséoyi György dr. tanár ékesen szóló beszédben méltatta ez, uj korszakot alkotó fejedelmi tény jelentőségét. A szép müsort Weisz Irén. V. osztálybeli tanuló lelkes szavalata fejezte be. E. Kovács Gyulának „Éljen a király!“ czimü, megható alkalmu költeményét adta elő.

— **Kárpát-estély.** A holnap tartandó Kárpát estelyt megelőző hangverseny müsora a következő: Amorettes, két kis keringő, Geigertől; Chopin: Ballada; zongorán előadja Geiger J. Albert;Ária a „Hugenottákból, énekli B. Ruzsinszky Ilona, zongorán kiséri Müller Viktor; Adagió és Rondo Beriot. A moll hangversenyéből, hegedün előadja ifj. Sipos Gábor, zongorán kiséri: Müller Viktor. A hangverseny kezdete pont ½9-kor. Jegyek előre válthatók a meghivó elő mutatása mellett Polcz Albert papirkereskedésében és a New-York szálloda I. em. 2—3 szobájában.

— **Felolvasások.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet által a tornavidóban rendezett felolvasások sorozata időről-időre mind érdekesebb. A mult szombaton Réthy tartott a gazdaságban a trágya kezelésről gyakorlati előadást. Ő utána Jakab László állatorvos az állatok szervezetét, betegségeit ismertette, rámutatott arra, hogy miképen lehet egyes betegségeket és olyan bajokat gondos kezeléssel elháritani, a mi az állat elpusztulását vonná maga után. — Ez előadás meggyőzött minket arról, hogy Jakab Lászlónak a szóbeli előadása ép oly könnyed, átlátszó, a mily világosan és érdekesen tudja az állattenyésztés és állategészség ügy körébe tartozó ismereteit tollal kifejezésre juttatni. Előadásáért mindkét szakférfiut megéljenezték. Ma a baromfi tenyésztésről fognak tartani érdekes felolvasást.

— **Kolozsvári ékszerész.** Nem régiben a nyilttérben közölve voltak azok nevei, a kik mint kolozsvári ékszerészek, uj ékszerek elő állitásával, javitások szakszerü keresztülvitelével és hiteles, jóminőségü ékszerek, arany, ezüst nemük árusitásával Kolozsvárt foglalkoznak. Ennek kiegészitéseül megemlitjük, hogy Sárga János Kolozsvárt Hid-utczában saját üzlettel biró aranymüves és órás, szintén azok közé tartozik, a kik az ékszerész iparra nézve megkivántató elméleti és gyakorlati képesitést az 1884. XVII t. cz. által előirt kellékekkel igazolták. Erről a városi főkapitány, mint első foku iparhatóság 24—1896 sz. a. iparigazolványt is állitott ki. Sárga, mint jelesen képzett, ambicziózus ifju iparos arra törekszik, hogy mind amaz ékszereket, a mik Kolozsvárt elő állithatók, műhelyében elő állitsa, e czélra be is rendezte üzletét, ez által egy részt fejleszti a hazai ipart, más részt hozzá járul ahhoz, hogy ez ipar ne csak a külföldről rendelt kész munkak közvetitéséből álljon.

A kolozsvári ötvös ipar egykor messze földön hires volt. Csak örülni tudunk, ha egy képzett iparos ambicziót csinál ez iparból s e czélból becsülni tudjuk a Sárga követésre méltó törekvését, melynek komolyságáról, szolidságáról magunk is meggyőződtünk.

— **A nagyenyedi gymnasiumnál** folyó hó 18-án tartandó javitó érettségi vizsgálatokhoz a vallás- és közoktatási miniszter a közoktatási kormány képviseletével dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanárt bizta meg.

— **Vadászat.** Gróf Kornis Viktor, vármegyénk nagybirtokosa folyó hó 4., 5. és 6-ik napjain tartotta meg szent-benedeki és szász-nyiresi vadászterületein szokott vadászatait. A szives házigazdának szent benedeki ódon kastélyában vendégei voltak ez alkalommal: Almai Salamon, báró Bánffy Ferencz, idősb báró Bornemissza Károly, Betegh Imre, Deák Zsigmond, Krémer János, gr. Lázár Kálmán, Maléter Zoltán, br. Mannsberg Sándor, br. Ruduyánszky Béla, Simó Béla, Somogyi Károly, Sveiczer István és dr. Torma Miklós. Zsákmányul esett: 63 nyul, 7 róka és 2 bagoly.

— **A király Budapestre költözik.** A K. É. Bécsből a következőket jelenti: Abban az időben történt, mikor a bécsi parlamentben a botrányok tetőpontra hágtak és Bécs utczáin az egyetemi polgárság és a szoczialista munkások veszedelmes tüntetésekre készültek. Egy budapesti iparos, ki nemcsak névleg, de valójában is udvari szállitó, a Burgban járt, hogy a megrendeléseket személyesen átvegye. Beszélgetés közben a főudvarmester ezt a a kérdést intézte az iparoshoz, hányadán van a budai kir. várlakban elvállalt munkáivel?

— Szerződés szerint — felelé az iparos — jövő év augusztusig egy részével kész leszek.

— Nem lehet, — válaszolt a főudvarmester — augusztusig készen kell lennie mindennek, denn wir kommen hinunter (mert lejövünk.)

Mire az iparos Budapestre jött, már itt találta Hauszmann müépitész levelét, melyben értesitette, hogy a munkálatok teljesitése iránt uj szerződést kell kötnie.

— **A szerecsika.** S-A-,Ujhelyről irják: A hamonai járásban fekvő Csebinye községben egy méregkeverő asszonybandának jöttek a nyomára. Özv. Szolej Andrásnénak tiltott viszonyából egy odavaló embertől gyermeke született, de a csecsemő csakhamar eltünt. Titkos feljelentésére a mezőlaborczi csendőrség letartóztatta a bünös asszonyt, a ki eleinte mindent tagadott, de később bevallotta hogy magzatát egy csebinyi asszonytól kapott zserecsika-méreggel ölte meg; sőt hosszas vallatás után őszintén beismerte, hogy a falunban egy méregkeverő asszonybanda garázdálkodik, mely jó pénzért a tiltott szerelmi viszonyok magzatait elpusztitja. A homonnai kir, járásbiróság kiküldöttje két orvossal megjelent a helyszinén, s a gyermekgyilkos asszony vallomása alapján leirt aszonyt letartóztatott és bekisértette a homonnai kir. járásbiróság börtönőbe.

— **Uj bárók.** A hét folyamán a Budapesti Közlöny több uj báró kinevezését fogja közzétenni. A kinevezettek között van Herzog Péter is, kit a dohány-szállitások körül szerzett érdemei tettek e kitüntetésre méltóvá.

— **Pápi beiktatás.** Vasárnap Tordán az unitáriusoknak nagy és szép ünnepük volt. A nyugalomba lépett Albert János helyét tegnap foglalta el Simó János előbb sepsi köröspataki lelkész. Rendkivüli érdeklődés előzte meg az ifju lelkész fölléptét, már csak azért is, mivel a püspök Ferencz József is lejött a beiktatásra. D. e. 10 órakor szorongásig volt telve az unitárius templom, midőn az uj lelkész a püspök és köri esperes Csegezi László vezetése alatt, Kolozsvárról Boros György és Gálfi Lőrincz tanárok, Tordáról Varga Dénes igazgató, Derzsi Károly és mások kiséretében a templomba lepett. Az érdeklődés és hatás folyton fokozódott a beköszöntő ima és beszéd megtartása alatt. Simó 30 év körüli ifju ember. Papi alakja megnyerő, megjelenése, szép csengő hangja, nyugodt, szónokias előadása, tiszta és világos eszmemenete mind olyan előnyös tulajdona, hogy összes hiveit teljesen meghóditotta. Ritkán lehet olyan megelégedést látni, a milyent a tordai unitáriusok élveztek. Ennek ékesen adott kifejezést Ferencz József püspök, ki a lelkész után a püspökszékre állott és őt beiktatta hivatalába — A templomi szép ünnepély két és fél órát tartott. Meg kell emlitenünk, hogy a dalkör Adorján Domokos derék tanitó vezatése alatt szépen, meghatóan énekelt. D. u. 2 órakor közebéd volt melyen a különböző egyházak lelkészei és gondnokai, a megyei és városi notabilitások, nagy számmal voltak jelen. Az első pohárköszöntőt Ferencz József püspök mondotta a királyra. A pohárköszöntők mind magas szárnyalásuak voltak, és szépen fejezték ki az uj lelkész sikere feletti teljes és általános megelégedést.

— **Ruha és kalap üvegből.** Az üvegipar nagy diadala, hogy már kalapokat, sőt ruhát is lehet üvegből készitení. Egy velenczei czég kalapformákat gyárt sodrott üvegszálakból. Ezek a kalapformák nagyon csinosak és megvan az a nagy előnyük, hogy ha a hordásban bepiszkolódnak, csak egy kis viz és szappan kell hozzá és az üvegkalap megfelelő tisztogatás után olyan uj lesz, mint ha még nem is hordták volna. A spanyol régens királyné nemrég gyönyörü ruhát kapott ajándékba, melyet csodálatos finomságu, fehér üvegszálakból készitettek. Mindenki, a ki látta a pompás öltözéket, el volt ragadtatva. Az egyes üvegszálak oly finomak, hogy a belőlük készült szövet selyemfényü és ugy simul, mint a selyem. Varrás helyett azonban az egyes részek külön e czélra készült enyvvel vannak összeragasztva.

— **Mac-Kinley arany-szobra.** Az amerikai milliómosok is részt fognak venni a párisi kiállitáson. Megbizták ugyanis Ada Rohan amerikai szobrászt, hogy készitse el Mac-Kinley köztársasági elnök szobrát, melyet tömör aranyból fognak megönteni. Ezt a szobrót küldik el a párisi kiállitásra. A szobor 2 méter 20 czentiméter magas lesz és ötmillió franknál nagyobb értéket fog képviselni. A chicagói kiállitáson szintén volt egy ilyen, egész vagyont képvisel szobor. Montana állam öntette meg arra az alkalomra az Igazság szobrát tömör ezüstből.

— **A német császár családi élete.** A mindenfelé népszerü német császár családi élete iránt olyan nagy az érdeklődés a közönség körében, hogy a berlini lapok alig győzik a kiváncsiságot kielégiteni. Folyást tudnak ujabb bizalmas részleteket közölni arról a ritka, harmonikus életmódról, a melyet a fiatal császár a családjával folytat. A császár nagyon szereti a feleségét s mindenben egyetért vele. Kivévén talán egy dologban, a melyben a császárnénak megvannak a maga külön nézetei. Ez a toilette-kérdés. A császár szereti az uj divatokat, a császárné pedig az egyszerüséget. Hiába való a császár szelid gunyolódása, a takarékos császárné ebben az egy pontban nem enged. A nagy fogadó- és estély-öltözékeket kivéve, minden ruháját, ugy a magáét, mint a gyermekeiét, otthon csináltatja egy ahhoz értő udvarhölgynek a felügyelete alatt. — Ha egy ruha kiment a divatból, a takarékos feleség nem rendel ujat, hanem átalakittatja a régit, ujra drappiroztatja és garniroztatja, szabómünyelven szólva. Az első reggeli 8 órakor a császari pár együtt költi el. Rendesen teát isznak s néhány süteményt esznek hozzá. A dejeunert egy órakor tálalják, erre már nyolcz-tiz bizalmas ember hivatalos. Este az ebédre állandóan nagyobb társaság van meghiva. Ebéd után egyik vagy másik szalonba zenélnek. A császárné kitünően zongorázik s néha Vilmos császár énekét kiséri. A császárnak szép baritonhangja van, de csak akkor énekel, ha vagy a felesége, vagy az öcscse, Henrik herczeg kiséri zongorán. Maga Henrik herczeg pompásan hegedül s igy a zenei élvezeteket is házilag állitja elő a takarékos császári menage.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **Megfagyott ebéd.** Jól megtréfálta a napokban az ismert filadelfiai elektroteknikus Thomson Éliás vendégeit. A város egyik vendéglőjében több tudós barátját hivta meg ebédre. Alig hogy a levest felszolgálták a tányérban egyszerre jégré változott. Ugyanez történt a hallal s minden következő fogással. Az előhivott vendéglős rémülten konstatálta a tényállást s égre-földre esküdözött, hogy a tüzhely izzó, az étkeket rögtön felszolgálják s igy azok megfagyását nem tudja mire magyarázni. A vendégek bort akartak maguknak tölteni de egy cseppet sem tudtak a palaczkokból poharukba öntatni: a bor keményre fagyott. Végre Thomson kaczagva felvilágositotta álmélkodó vendégeit. Kis palaczkokban folyékony levegőt hozott magával, melynek előállitásához —200° hideg szükséges. Thomson a kis palaczkát eldugta s minden ételhez juttatva egy kicsit a folyadékból, megtréfálta barátait.

— **A napfogyatkozás Kinában.** Emlitést tettünk már arról a napfogyatkozásról, mely január 22-én kezdődik s Azsia egész területén megfigyelhető lesz. A babonás kinai nép halván valamit a dologról, szörnyü rettegésben van, ugy hogy a félelmet császári rendeletekkel kell korlátozni. Az uj év napján tartatni szokot udvari ebéd is el fog maradni, mert mindenki attól fél, hogy a napfogyatkozás után egész Kina ugy is meg fog szünni létezni. Nem hiányoznak olyanok sem, a kik azt mondják, hogy az udvar erkölcsi erélytelensége oka az egész bekövetkezendő »szörnyü« természeti jelenségnek. Némelyek szerint a császár maga is szörnyen fél s vezekel büneiért.

— **Ténta-pastillák.** Most a gyógyszertárakban a pastillák kora divik. Pastillákban dolgozuk a bevételre való porokat, a rczinus-olajat, az extraktumokat, pastillákban expediáljuk, a külsőleges szerek közül a karbolsavat, a corrosivust stb. Ujabban már ténta-pastillákat is készitenek az emberiség kényelmére. Az ujdonság igen jónak igérkezik, mert a leirás szerint Campechefa-kivonatból, mézgából és timsoból álló pastillák vizzel egyszerüen föloldva állitólag azonnal használható téntát adnak. Ezeknél még egyszerübbek az analinfestékkel készült téntapastillák, amelyek az ismeretes tojásfestékekhez hasonlók.

— **Tizenhatemeletes szálloda.** A nagy, óriási, tulnagy arányok hazája Amerika. Ott, az Atlanti-oczeánon tul, a pénz egysége a dollár, a gazdag ember a milliomosoknál kezdődik, a vasutak szélsebességgel járnak, városok keletkeznek napok és hetek, vagy pusztulnak el pár óra alatt, minden valamire való gyártelep egy kis köztársaság önmagában és minden nagyobb városban olyan épületóriások nyulnak fel a levegőégbe, melyek mellett a legnagyobb méretü európai épületóriások is eltünnek. Ilyen „felhőkarczoló“ a most megnyilt Astoria-szálloda, a mely hét évig épült, és negyven millió forintba került, tizenhat emelet magasságban, teljesen szabadon állva, négy utczára néz és egy egész villanegyedet kellett lerombolni, hogy az 550 láb hosszu és 445 láb széles gigászi épületnek elég helyet csináljanak. Most készen áll a büszke mü New-York legelőkelőbb negyedében a pompás Ffth-avenue kellő közepében és 1800 ablakán minden oldalról szabadon ömlik be a fény, és akadálytalan kilátás nyilik az egész pompás környékre.

Az Astoria szállodát német renaissance stilben Hardenburgh épitész épitette. FA ifthe avenure szóló gyönyörü homlokzaton van a bejárat a két étterembe, melyek a Hohenschwangau kastély hires étteremnek másolatai. A 34. utcza felőli bejáraton át lehet bejutni a klubhelyiségekbe, disztermekbe és tulajdonképeni szállodahelyiségekbe. Előbb azonban nagy négyszegletü, oszlopcsarnokkal körülvett udvaron kell átmenni, hol a nagy szökőkut medenczéjében hattyuk uszkálnak. Ebbe az udvarba nyilik jobbra a mesésfényü foyer, mely este, amikor szelid világosság árasztja el és elegáns közönség hallgatja benne a zenét, ezüstös, szelid szinárnyalatu mennyezetével nagyszerü benyomást tesz. Az első emeleten csak disztermek és báli helyiségek vannak. A nagy arany bálterem hossza 125 láb, szélessége 80 láb, magassága 40 láb. Oszlopai halványvörös alabástromból készültek, a nyugvóhelyek türkiszekkel vannak kirakva, fölülről pedig erkélyek és páholyok tekintenek le a nagy terembe, hol szükség esetén operai előadóadásokat is lehet tartani. Ugyanazon az emeleten még két nagyobb bálterem és 12 kisebb, mulatságok megtartására alkalmas helyiség van. A nagystilü mennyezetet és falfestményeket a legelső amerikai müvészek készitették.

A második emeleten fejedelmi fénnyel berendezett szobák vannak, arra az esetre, ha a köztársaság elnöke, vagy más államfők és fejedelmi személyiségek látogatnak el New-Yorkba, a többi 14 emeleten pedig összesen 1500 szállodai szoba van, melyek közül az Oczeánra nyiló kilátás miatt a legfelsők a legkedveltebbek. A legfelső emeleten ezenfelül különféle klubhelyiségeken kivül még egy óriási tekéző-terem, képcsarnok és mütermek vannak. A kertté átalakitott tetőn az e czélra elkeritett nagy térségen kerékpárosok gyakorolhatják sportjukat.

Minden emelet egymagában külön kis szállodát képez, mely telefon és távirdasodronyok utján van az egész amerikai kontinenssel összekötve. A két emeletnyi pinczékben állandóan félmillió értékü nemes borok vannak beraktározva. Az emeletek közt állandóan 8—10 lift jár föl alá. Az óriási szálloda tulajdonosa a német származásu Mr Boldt, a kinek a fölépitéshez és berendezéshez szükséges összegeket legnagyobb részben a dusgazdag Astor család bocsátotta rendelkezésére.

— **A párisi férfi divat.** A divat hullámzásá mindig a Páris felől fujó széltől függ. Ha Párisban a háromgombos és egygombos ing helyett a kétgombós a divat: akkor az egész világon is az. Ezt hozzák a legutóbbi divathirek s az egész világ már e szerint igazodik. Inggombnak legelegánsabb még mindig a gyöngy; manchettagomb sikkes csak akkor lehet, ha kissebb kaliberü rablánczra van füzve. A nyakkendőtü hazátlanná lett, számüzték a divat minden országából s helyette a nyakkendőre füzött, rendesen kigyó formáju gyürü a divat. Az óralánczrak a mellény gombjukán kell átmennie, egyik végén lóg az óra, a másikon több zsuzsu, melyekből a czeruzának, pénztárczának, zsebkésenk, porte-bonheurnek, regényes emléknek stb. lehetetlen hiányoznia, hogy valaki sikkes ember lehessen. A sétapálcza csak akkor elegáns, ha bambusból van, ezüst szögekkel és karikákal van telerakva. Az esernyő csak akkor viselhető, ha a legnehezebb selyemből készült ezüst gomb disziti.

— **A krajczárok végnapjai.** Még vagy egy fél esztendő és a krajczár is kimegy a forgalomból, hogy helyet adjon a 2 filléresnek. A pénzügyminiszter ugyanis rendeletileg ugy intézkedett, hogy az ausztriai értékü 1., azaz egy krajczáros és fél krajczáros réz váltópénz a magán forgalomban csak 1898. évi junius hó 30-ig fogadandó el, az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi decz. hó 31-ig fogadtatnak el s hogy 1899. évi decz. hó 31-ike után azok sem névértékükben, sem anyagi értékük megtéritése mellett el nem fogadtatnak, sem be nem váltatnak.

— **A gyermekbetegségek keletkezéseink** meggátolhatása abban rejlik, hogy a gyermek oly edzett és erős ellenálló képessséget kifejtő szervezettel birjon, mely a baj csiráját fejlődni nem engedi.

Különféle ezt czélzó gyógyszerkészitmények vannak forgalomban, de általánosan tudott dolog, hogy csak egyetlen szer létezik, mely a hozzá füzött várakozásnak minden tekintetben megfelel; s e szer a csukamájolaj. A gyermekek a közönséges csukamájolaj bevételétől undorodnak, s ezért nagyon hézagpotló a Zoltán-féle csukamáj olaj, melynek sem ize, sem kellemetlen szaga nincs s gyermekek, valamint felnőttek szivesen veszik be. Főraktára Zoltán Béla gyógyszertárában, Budapest, Nagykorona-utcza 23. szám, hol üvegenkenként 1 frtért kapható.

Kaphatók: dr. Hintz-féle gyógyszertár, Burger Frigyes droguista, Tanács József és Palóczi Lajos gyógyszertáraiban.

Gyászrovat.

Kászonyi Géza halálát, melyről már megemlékeztünk a a következő gyászjelentéssel tudatja a család: K. Tolcsvai és Pacséri Kaszonyi Lajos, neje Péchujfalusi Péchy Irén és K. Tolcsvai Pacséri Kaszonyi Corinna mint az elhunyt gyermekei; K, Tolcsvai és Pacséri Kászonyi Elek, és gyermekei: K. Tolcsvai és Pacséri Kaszonyi Ferencz és gyermeke s még számos távoli rokonok nevében fájdalommal és gyászteljesen jelentik a szerető édes atya, testvér és nagybátya, K. Tolcsvai es Pacséri Kászonyi Géza. Kolozsvár városi adótiszt 1897. deczember hó 9-én, este 10 órakor 63 éves korában, szivszélhüdésben történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi részeit folyó hó 12-én, délelőtt 11 órakor helyezték a róm, kath, anyaszentegyház szertartása szerint a galgói sirkertbe örök nyugalomra.

MŰVÉSZET.

Szinházi hirek. Lili kerül szinre holnap S. Áldor Juliskával a czimszerepben. A férfiak közül Megyeri igazgató, Kassai, Pataki játszák a főszerepeket.

Három testőr-t, Herczeg Ferencz vigjátékát adják csütörtökön. A darab főszerepeit: György Ilona, K. Szerémy Gizella, Veudrei, Pataki, Rózsahegyi, Szentgyörgyi és Megyeri játszák.

Zsidónő próbái annyira előhaladtak, hogy szombaton megtartják ennek a szép operának az előadását.

Az ember tragoediája, Madách hatalmas drámai költeménye a karácsonyi ünnepek hetén fog szinrekerülni. Ádámot E. Kovács, Évát K. Szerémy Gizella fogja játszani.

IRODALOM.

Egy millió piros könyv.

Egy millió könyvről van most szó. Olyan könyvekről, a melyeket minden veszedelem nélkül be lehet bocsátani a családba, aggodalom nélkül lehet adni asszonyok és leányok kezébe; gondüző, szórakoztató könyvek ezek, egybefoglalják a modern irodalom szinét és javát, a mellett pedig mesés olcsóságuak.

De mit is részletezem? Hisz mindezeket elmondta volna maga az olvasó, ha csupán annyit adok tudtára, hogy az Egyetemes Regénytár egy millió kötetéről van szó.

Ennyi kelt el belőle tizenkét esztendő alatt, minden esztendőre tehát csaknem kilenczvenezer példány jut. Vajjon mi lehetett ennek az óriási sikernek a nyitja?

Az, hogy a legjobb és legérdekesebb olvasmányt kapta a magyar közönség diszes kiállitásban és olyan áron, a mely addig elképzelhetetlen volt a magyar könyvpiaczon. Hogy egy teljes regényt, kiváló iró müvét bekötve ötven krajczárért adjanak neki, arról az Egyetemes Regénytár megjelenése előtt álmodni sem mert volna.

A ki a modern magyar szépirodalomról tiszta fogalmat akar m gának szerezni, vegye meg az Egyetemes Regénytár köteteit, — ott találja a gyüjteményben a legkiválóbb magyar irókat.

A külföldi irodalomban is, a mi csak modern és számbavehető regény jelent meg az utolsó tizenkét esztendő alatt, okvetlenül bekerült ebbe a piros könyvtárba.

A teljes Ohnet-vel az Egyetemes Regénytár révén ismerkedett meg a közönség. Az idei folyam, a XIII. is Ohnet regényével kezdődik, a czime: „A faviéresi lelkész“. Ezt a regényt a nagy iró egyik legérdekesebb alkotásának tartják. Az ára a két csinosan bekötött piros könyvnek 1 frt.

Az Egyetemes Regénytár 220 kötete közt nincs egyetlen sem, a mely a jó izlés elen vétene, az erkölcsöt kijátszaná, pikanteriával akarna hatni és ezekkel az eszközökkel akarná fölkelteni az érdeklődést. S ebben van a vállalat főereje, ez magyarázza meg az egy millió példány mesésen gyors elterjedését. Az Egyetemes Regénytárt a Singer és Wolfner budapesti könyvkiadó czég adja ki.

Jótékonyság.

A nagy-utczai uj templom felszerelési költségeire adakoztak: Dr. Gidófalvi közjegyző 96 frt 60 kr. Régeni György az üvegezési munkát végezvén, ennek 429 frt. árából 50 frtot adományozott.

Szerkesztőségi üzenetek.

Kiváncsi. 1. Hogy ki ir Melanie néven, azt azért nem izentük meg, mert mindeddig nem kaptunk rá engedélyt. Most ismét irtuk az irónőnek s a válasz pár nap alatt valószinüleg megjön. 2. „Ha elmegyek kedves rózsám messzire“ czimü népdal második sora, azt hisszük igy helyes; „Keserü köny, meg édes csók.“

*** A szellemes apróságokat megkaptuk és köszönjuk. Lapunk holnapi számában közölni fogjuk.

Szinházlátogató. Kérdésére nem adhatunk feleletet.

Esperantista. Az Esperanto nyelvtan előre nem látott terjedelme és nyomdai nehézségek miatt késik. Türelem.

Az „Ellenzék“ panaszkönyve.

Határutak költségeit ki fizesse.

A mult nyári nagy esőzések idején elromlott, megsülyedt és járhatatlanná vált a kolozsvári határutak nagy része. — Ekkor történt, hogy a Szentgyörgy-hegy tetején elvonuló és a széna-füvekre vezető utvonal egy darabján, — a hegy derekától fölfelé az arra járó szekerek ki kellett, hogy térjenek az utból a szántóföldek végeire és ott a gabonákban kárt okoztak.

Tegnapra meg volt idézve a mezei rendőrséghez 60—80 ember s azon a czimen, hogy az utból kitértek és mások földjén károkat okoztak, több-kevesebb kártéritést kérnek tőlük.

Hát ez egyszerüen: nem igazság. Az utat a városnak kell készittetni s járható állapotban tartani. Ha a körülmények és szokatlanul esős időjárás miatt nem tehette rögtön; a város kell, hogy a gabona földek birtokosainak kárpótlást fizessen, s ezen terhet nem hárithatja a polgárok fogatainak tulajdonosaira, annál kevésbé, mert kárt, mezei rendőri értelemben csak a legelőbb kitért szekerek okoztak: csak azok tapostak le gabonát; a későbbiek csak a vert nyomon jártak és senkinek kárt nem okoztak csak saját szekereiknek és marháiknak, melyek térdig járnak a feneketlen sárban.

A város ne csak adót szedjen polgáraitól, de a hol kötelessége: hordozza a maga közterheit. Ez az igazság.

Egy gazda.

KOZGAZDASÁG.

A kőbányai király-sörfőző részvénytársaság ez évi mérlege már megjelent és az pénzügyi és illetékes szakkörökben a legjobb benyomást kelti. A mérleg bő leirások után 57500 frt. tiszta nyereséget tüntetett fel. Az e hó 4-én nagyszámu részvényesek jelenlétében lefolyt közgyülés megyeri Krausz Lajos kir. tanácsos elnöklete alatt az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadta, az igazgatóságnak sikeres müködéseért köszönetet szavazott és az előjogos részvények osztalékául 6 frtot állapitott meg, mely f. hó 6-ától folyositattik. A kőbányai királyserfőző r. t. daczára rövid fennállásának és a sörfogyasztásra is rossz időszaknak — igen szép eredményt tüntetett fel a legreálisabb mérleg alapján, a mi főleg kitünő minőségü sörgyártmányait és a gyár szaktudó vezetőségének, különösen Polakovits vezérigazgató buzgóságának tudandó be.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Kompromisszum.

Budapest, decz. 14.

Megbizható forrásból jelentik:

Tegnap Csáky Albin grófnál értekezlet volt, melyen állitólag több függetlenségi és Bánffy miniszterelnök is jelen volt.

Tárgya valamelyes **kompromisszum a provizórium** ügyében.

Justh Gyula azt kivánta,

hogy **mondassék ki határozottan, mikép önálló vámterület és bank május elsejen okvetlen felállittatik,** ha addig Ausztriában a provizóriumot nem szavazzák meg.

Addig pedig tegyék meg az előkészületeket.

Bánffy ebbe **semmi kép** nem akart beleegyezni, igy a **kompromisszum meghiusnlt.**

Pártértekezletek.

Budapest, decz. 14.

A néppárt tegnap 6 órakor Mócsy Antal elnöklete alatt tartott értekezletén a provizóriumról szóló javaslattal foglalkozott. Elhatározták, hogy bár a 3. §. 4-ik bekezdésére vonatkozó, a rendeleti uton való életbeléptetést illető modositványt nem tartja kielégitőnek, az előző megállapodáshoz képest a párt a javaslatot általánosságban elfogadja és annak törvényerőre való emelkedése elé a párt programmjából kifolyólag akadályokat nem gördit. — Mint értesülünk, — a párt e határozata egyes tagjait nem gátolja abban, hogy a tárgyalás folyamán fel ne szólaljanak.

Az országgyülési függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklete alatt tegnap este 6 órakor tartott értekezletén, ismét a provizorium javaslat kérdésével foglalkozott, Előző határozattal kiküldött 5-ös bizottság beterjesztette a párt külön határozati javaslatát. A györgy Elekáltal szerkesztett határozati javaslatot lelkesen megéljenezték, és egyhangulag elfogadták, s annak benyujtásával Kossuth Ferenczet bizták meg.

A másfél oldalra terjedő javaslat, irja a „Kel. Ért.“ teljesen visszatükrözi a függetlenségi párt osztatlan programját, s mindazon önálló rendelkezési jogok életbeléptetését követeli, melyek Magyarországot megilletik.

Végül bejelentették, hogy a tordaiak küldöttsége felkereste a pártot, hogy a 19-én tartandó gyülésen vegyenek, a párt a kérésnek eleget tesz, a párt több tagja lerándul Tordára.

Halálos végü párbaj.

Bukarest, decz. 12.

Egy hirlapi vita miatt Philippesco Miklós, az „Epoca“ szerkesztője és Lahováry György, az Indeplndence Roumaine szerkesztője közt kardpárbaj volt. Lahováry a második összecsapásnál szurást kapott az ütőerébe és a küzdőtéren kiszenvedett.

A párbajban elesett Lahováry családja iránt általános a részvét. Hir szerint ellenfelét Philippesco szerkesztőt, a főváros volt polgármesterét és a segédeket a vizsgálóbiró **letartóztatta.**

Merénylet.

Budapest, decz. 14.

Csak most tudódott ki, hogy Prágában óriási szerencsétlenséget előzött meg a rendőrség a zavargások idején.

A német szinházban ugyanis deczember 9-én előadás közben a bejáratnál egy bombát találtak. Hét czentiméter hosszu és 5 czentiméter átmérőjü volt. Egy bádog dobozban volt elhelyezve, mely puskaporral volt megtöltve.

A bomba egy drotnál fogva az ajtó kilincsre volt erősitve.

A kanocz a bomba feltalálásakor már égett. A rendőr, a ki észrevette azonnal eloltotta s ezzel elejét vette egy óriási szerencsétlenségnek, mert a szakértők véleménye szerint, a bomba az egész szindázat levegőbe röpitette volna.

A bomba megtalálása óta a szinházat katonaság őrzi.

Forradalom Spanyolországban.

Madrid, decz. 14.

Weiler tábornok a hadsereg egy tekintélyes részével olyan állást foglalt a regens királynővel szemben, a melynek határozottan **forradalmi** karaktere van

Tegnap egy népes bankett volt, a melyen a hadtereg fő és törzstisztjei, Weiler hivei vettek részt.

Weiler a banketten igen hevesen **megtámadta a régens királynét.**

Támadása határozott felségsértést képezett.

A többek között ezt mondotta:

A jelenleg uralkodó dinasztiát meg kell buktatni.

A kormány megdöbbent ez izgatás hallatára.

A miniszterek gyülésre ültek össze.

A miniszter tanács azt határozta, hogy komoly intézkedéseket fog tenni a Weiler tábornok actioja ellen.

Madrid, 1897. decz. 17.

A helyzet olyan, hogy a pronunciamientó elkerülhetetlennek látszik,

Weiler tábornok egészen az ellenzék élére állott.

Vele tart az **egész katona párt.**

Nyilváuvaló, hogy a Dou Karlos hivei léptek akczióba a dinasztia ellen.

A kormány több karlista tisztet, valamint Morones ezredest, ki a madridi Mária Krisztina ezredben szolgált elmozditott állásától.

Országgyülés.

Budapest, decz. 13.

A képviselőház mai ülésén a munkásjavaslathoz először Kalocsay Alán és Blaskovits szóltak.

Nagy visszatetszést keltett ezután Darányi miniszter támadó modora Visontay és Sima ellen, a kik résztvettek a szocziáliisták ülésén.

Beszédében erősen gunyolta a szocziálistákat s erősen megfenyegette.

Visontai rögtön felelt s azt mondta, nincs joga, még ha miniszter is, ily hangon beszélni egy képviselőről. Kár, ugymond, olyan nagyon megvetni a népgyülésen megjelenteket, mert a miniszter elődje Szelestey Andor név alatt nem restelte fölkeresni a népet személyesen, hogy panaszait meghallgassa.

Sima Ferencz kijelenti, hogy ott volt a munkás gyülésen, de több ildomot talált, mint a miniszter beszédében.

Ezután Bethlen András gróf és Mocsi Antal beszéltek.

Csütörtökön megszakitják a vitát és megkezdik a provizórium javaslatot tárgyalni.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Amerikai **müfogak** beillesztetnek, **rossz gyökerekre arany koronák,** fogjavitások, a modern fogtechnika legremekebb specziálitásai, méltányos árak mellett, **müvészi kivitelben készülnek.**

FEKETE ANTAL,
1—3 fogászati mütermében.
(Főtér 3. sz. Simai-féle ház.)

Felhivás!

A hazai általános biztositó részvénytársaság
által meghonositott
betörés elleni biztositás
a beálló téli idők alatt kettős fontossággal bir, miért is a biztositó közönség szives figyelmébe ajánljuk ilynemü biztositásoknak **a legjutányosabb dijtételek és feltételek** mellett való megkötését.

Baleset biztositás sorsolással!

Ezen kivül tüz-biztositások is a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöltetnek.

Biztositások felvétetnek: a Hazai általános biztositó részvénytársaság helybeli vezérképviselőségénél, Szécsényitér 42. szám.

Ugyanitt, ezen irodában felvétetik egy kereskedelmi akadémiát végzett fiatal ember fizetéstelen gyakornoknak.

(8—10)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIRDETÉSEK.

Sz. 5463—1897. 1012. 1—1.

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város árvaszéke által közhirré tétetik, — hogy Csurku Miklós hagyatékához tartozó árvapénztári őrizet alatt levő értéktárgyak és régipénzek árverésére 5270—897. sz. a. 1897. deczember 16-án kitüzött határidő örökösök kérelmére elhalasztatott.

Az árverés ujabbi határideje közzé fog tétetni.

Kolozsvár sz. kir. város árvaszékének 1897. deczember 4-én tartott üléséből.

Losonczi János
árvaszéki elnök.

Meglepő Ujdonságok.

Diszes állvány lámpák.

Értesitjük a n. é. közönséget, hogy tekintettel a **karácsonyi** és **ujévi** idényre érkezett és érkező ujdonságok nagy mennyiségére, üzletünk felett egy külön teremben **velenczei üveg majolika és porczellán különlegességekből** a kényelmesebb hozzáférhetőség céljából

minta-kiállitást

rendeztünk be, a melynek szives megtekintésére a n. é. közönséget ezennel tisztelettel meghivjuk.

Miután még jutányos árak mellett a legpontosabb kiszolgálást igérünk maradtunk szives pártfogásért esedezve

Teljes tisztelettel 846. 9—0

HUNWALD LIPÓT és FIA
üveg, porczellán és lámpa nagykereskedők
KOLOZSVÁRT FOTÉR 20. sz.

Nagy raktár majolika disztárgyakban.

Meglepő Ujdonságok.

A Dr. EGGER-féle

INJECTIO HAMAMELIS VIRGINICA

a leghatásosabb külszer [befecskendezés] férfiak- és nőknél, uj és idült folyások valamint csőbántalmak orvoslására. A Hamamelis Virginica tropicus növény, rendkivüli hatása a nyákhártyára orvosilag már régen el van ismerve, ugy hogy ezen különben is szerencsés összetételü Injectio ennek köszönheti gyógyerejét. 2—3 üveg használata a legmakacsabb bajt tetemesen javitja, illetve meggyógyitja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előleges beküldése mellett postán bérmentve: 1 üveg ára 1 frt 05 kr., 2 üv. 1 frt 75 kr., 3 üv. 2 frt 45 kr. — Főraktár: Gyógyszertár a „Nádor"-hoz Budapest, VI., Váczi-körut 17. Kapható Kolozsvárt: Biró János, Tanács József és Palóczy Lajos gyógyszerész uraknál. 966. 5—*.

Nagy végeladás.

Meglepő olcsó árak!

FRANK-KISS JÁNOS FIAI

Kolozsvár, főtér 33. szám alatti
üveg- porczellán és lámpa kereskedésében
üzlet feloszlatás miatt hatóságilag engedélyezett

Végeladás.

Az összes áru, mig a készlet tart, beszerzési-áron alul árusittatik el.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek.

Teljes tisztelettel
928. 13—0. **Frank-Kiss János fiai.**

Pontos, solid kiszolgálás.

Nagy végeladás.

Erdélyrészi kocsigyárosok közt legnagyobb kitüntetéssel.

UDVARI ANDRÁS

kocsi-készitő
KOLOZSVÁRT, Hid-utcza ('Sigmond-ház.)

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy raktáron levő uj kocsigyártmányaim a nyár folyamán **mind elkeltek** és most egy egész uj készletet rendeztem be, a legdivatosabb és legtartósabb u. m.: **nyitott, fedeles és futókocsikból**, valamint a legdiszesebb és legegyszerübb **szánokból** is.

Javitást a legkisebbtől a legnagyobbig, lehetőleg legjutányosabb árért teljesitek.

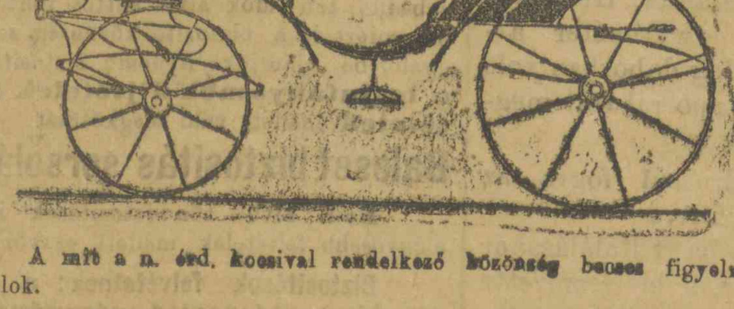

A mit a n. érd. kocsival rendelkező közönség becses figyelmébe ajánlok.

Kocsi-lakkirozáshoz csakis elsőrangu angol lakkot használok, — a melyből magamnak állandóan nagy raktárt tartok.

Kiváló tisztelettel

952. 7—30. **Udvari András,**
kocsi-készitő.

Erdélyrészi kocsigyárosok közt legnagyobb kitüntetéssel.

Erdélyrészi kocsigyárosok közt legnagyobb kitüntetéssel.

Legszebb és leghasznosabb

karácsonyi és ujévi ajándékok

nagy választékban olcsó árban kaphatók

Zobátz Ferencz

papir-, iró-, rajz- és vizfestészeti szerek üzletében
(Főtér 12. szám.)

Egyszersmind bátor vagyok ajánlani **ujonnan felszerelt**
GYORSSAJTÓ-NYOMDÁMAT,
melyen képes vagyok **névjegyet** vagy bárminemü **nyomdamunkát** olcsón, izlésesen a legrövidebb idő alatt elkésziteni. 986. 4—12.

Kiváló tisztelettel
Zobátz Ferencz.

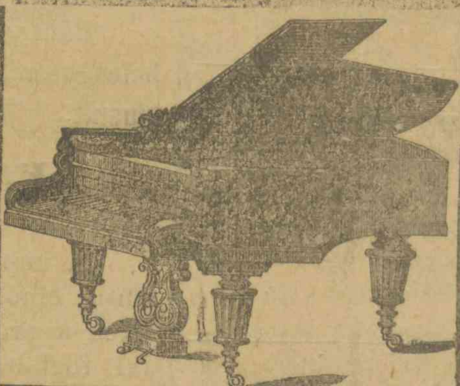

TRISKA J.

KOLOZSVÁRT.

Ajánlja sétatér-utcza 12. sz. alatt levő

ZONGORA, HARMONIUM ÉS CZIMBALOM

nagy raktárát

a helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe, hol a legkiresebb gyárakból vannak zongorák raktáron, a melyek **350 frttól 1200 forintig** terjedő árakban — 6 évi jótállással — részletfizetésre is kaphatók.

Vannak raktáron **iskolai és templomi** czélra **harmoniumok**, valamint **Schunda-féle czimbalmok 80 frttól 300 frtig**, szintén igen nagy választékban és gyári áron kaphatók.

Mindennemü **zongora és harmonium javitás** elvállaltatik s a **zongora-hangolásokat** a czég alkalmazottja: ZIERHUT JÓZSEF a budapesti Zene-Conservatorium volt hangolója, a legpontosabban eszközli.

50. 52—*. Szives pártfogást kér **TRISKA J.**

A kolozsvári közuti vasut részv. társ. mint a

Magyar általános hitelbank szén-osztályának

erdélyrészi vezérképviselősége

elfogad megrendeléseket ugy fuvarokban — 100 klgrtól kezdve — valamint kocsirakományokban szállitandó **Lupényi (urikány zsilvölgyi) legkitünőbb minőségü darabos-, salon-, koczka-, dió-, rostált és pormentes akna-, por- és kovácsoló-kőszénre,**

továbbá:

Felső-sziléziai legkitünőbb minőségü koczka- és dió-pirszénre. (koaksz.)

Állandó nagy raktár: **A közuti vasut forgalmi telepén.**

Bármily minőségü kőszén, — illetve pirszén-anyagbani megrendelés — akár **fuvarokhan**, akár pedig **kocsi-rakományokban** kivántatnék a szállitás azonnal és a legpontosabban foganatosittatik.

A befuvarozás kizárólag a közuti vasut saját szénszállitó szekerein eszközöltetik.

Erdélyi állomásokról beérkező megrendelések a legrövidebb idő alatt — **közvetlen a lupényi kőszénbányák által** — teljesittetnek.

A közuti vasut anyagraktára elfogad továbbá megrendeléseket 4 köbméterenként és **kocsirakományonként** saját raktárából azonnal házafuvarozandó **I. rendü bükk tüzifára.**

Iroda: **Belmagyar-utcza 6. sz.** Távbeszélő állomás: **97.**

Raktár: **a közuti-vasut forgalmi telepén közraktárak mellett.** Távbeszélő állomás: **155.**

Megrendelések elfogadtatnak: **Reményik L. és fiai** főtér, **Kiss Ernő** főtér, **Kónya Sándor** főtér, **Szele Márton** főtér, **Beskovics József** belközép-utczai, **Papp Ernő** belhid-utczai, **Weinberger és Thaler** belmagyar-utczai üzletében Kolozsvárt. 957. 4—0.

Asztalos- és kárpitos butor nagy raktár: **Kolozsvár, Belmonostor-utcza 8—10 szám.**

Vas-butor nagy választék!

A helybeli és vidéki n. é butorvásárló közönségnek szives megtekintés végett kizárólagosan saját mühelyeinkben készült, dus választéku

butorraktárunkat

van szerencsénk igen becses figyelmébe ajánlani.

Állandóan raktárt tartunk minden stylben, u. m. barok, angol, renesance, teljes ebédlő és hálószoba berendezésekből, szalon garniturákat a legelegánsabban kiállitva, mindenféle egyes butordarabokat, egyszerü és finomabb kivi elben, továbbá elvállalunk minden szakmánkba vágó munkákat, rajz szerinti elkészitését ugyszintén bármily javitásokat, vagy átalakitásokat a legolcsóbb árakban.

Butrak vagyunk megjegyezni, hogy tőlünk vásárolt butordarabot a teljes jótállást elvállaljuk, mivel minden egyes asztalos és kárpitos butor darab saját felügyeletünk alatt jó és csak legjobb erőkkel előállitott, a hol minden kivánalmainak megfelelő saját készitményü munkákkal szolgálunk.

A n. é. közönség igen becses pártfogását kérjük

Kiváló tisztelettel

746. 25—40. **Gaál és Molnár.**

Szönyeg és függöny nagy raktár!

Raktár: **Belmonostor-utcza 8—10. szám.** — Mühely: **Kis-Kandia-utcza 2. szám.**

A legujabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

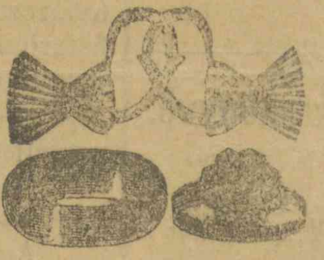

Sárga János

ékszerész- és órás üzletében

822. 63—100

KOLOZSVÁRT, HID-UTCZA 11. SZÁM ALATT,

nagy választékban raktáron vannak mindennemü

arany- és drágakő ékszerek, ezüstnemük, arany láczok,

jegy-gyürük-, antique régiségek-, schweitzi arany-, ezüst-, aczél órák-, fali-, inga-, asztali stb.

Melyeket elegendő alaptőke és egyenes összeköttetéseim a legnagyobb gyárosokkal azon helyzetbe hoztak, hogy jutányos ár pontos kiszolgálás mellett a legujabb és legizlésesebb árukat a **legkedvezőbb fizetési feltételek mellett** is a legjutányosabban árusithatom.

Uj ékszerek készitéséhez állandóan sok aranyra van szükségem, miért is az arany és ezüst tárgyakat a **teljes értékben** megveszem vagy uj áruval becserélem.

Szives pártfogást kérve tisztelettel

SÁRGA JÁNOS.

Uj ékszerek készitése a legszebb kivitelben. — Ékszer és órajavitások pontosan.

A jövő világitó-anyaga.

„Electra" gázfejlesztő és világitó készülékek.

Felülmul minden eddigi világitó szert, fénye a vilannyal azonos ugyan, de sokkal kellemesebben hat a szemre, egy „Electra" gázfejlesztő minden készülékkel felszerelve 100—120 forintba kerül, a kezelés egyszerüsége, valamint a világitás olcsósága, ugyanis egy 80 gyertyafényü láng óránként 1 krajczárba kerül, reményt nyujt arra, hogy mihamarább kiszorit minden más **világitó-anyagot.**

A világitás megtekinthető valamint ugy magyarázattal mint költségvetéssel készséggel szolgálnak

Solymosi és Kósch gépgyárosok

hid-utczai üzletében, hol az erdélyi részek kizárólagos elárusitó helye és főraktára van.

Valamint főraktára és kizárólagos elárusitó helye

HUNGARIA FRICTIOULESS legjobb tömszelencze süritésnek.

Kétrészü faszijkorongnak.

Gazdasági gépekben állandó kiállitás, **malomberendezések**, olajmag **pörkölők és sajtológépek** saját gyártmányu **ekék** legnagyobb választék **technikai** czikkekben, **asbert, ruggyanta, lapok, zsinorok, tömlők, gyürük, gépszijak, gépolaj** és minden a gépkezeléshez szükséges **ásványi** czikkek, továbbá gazdasági eszközök, **termény zsák, vizmentes ponyva, kovács, lakatos** és **asztalos** szerszámok és **konyhaszerek.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek! 1011. 1—*

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.